

העלון טעון גניזה

לעילוי נשמות
שלמה בן ג'ון ג'ון
סינלית בת חנה
חן בן חיה
שמעון בן ילענה
יזאב בן חנה

סיפור לשבת

הרב צבי נקר

לנסוע או לא לנסוע?

ולספח אותה ל"רייך השלישי". במהלך הזה, שכונה 'אנשלוס' איבדה אוסטריה את עצמאותה ונהפכה למחוז בגרמניה.

צעד זה גזר את דינם של יהודי המדינה. רבים מהם הצליחו להגר למדינות חופש כמו ארה"ב, בריטניה וארץ ישראל. אולם מי שלא הספיקו להימלט בזמן נידונו להשמדה. האם הצליחו הוריה הקשישים של דבורה פונד להינצל מן השטן הנאצי? הסיכויים לכך היו מפוקפקים מאוד.

הגברת פונד לא בזזה רגע מיותה. היא מיהרה לשגר מכתב לקהילה היהודית בווינה וכתבה כי היא מחפשת אחר ר' משה גוטספלד ואשתו, והוסיפה פרטים שהיו יכולים לסייע בזיהויים.

ימים ארוכים של ציפייה מתוחה עברו עליה. ההמתנה איימה להוציאה מדעתה. בכל רגע נשאה עיניים מצפות לשליח הדואר שיביא את התשובה המיוחלת.

חלפו כמה שבועות והרגע הנכסף הגיע. ליבה של דבורה פונד החסיר פעימה. היא מיהרה לפתוח את המברק שהגיע מווינה. צווחת גיל נמלטה מפיה. המברק היה חתום בידי הוריה. עוד באותו יום יצאה לדרך הארוכה, לווינה.

האיחוד בין דבורה להוריה היה מרגש. כשנרגעו מעט סיפרו ההורים לביתם את נס הצלתם השמימי. התברר כי הנאצים, בצעד ציני ושפל, הקימו 'מושב זקנים' מיוחד ביישוב קטן, ואכלסו אותו ביהודים מבוגרים. הם עשו זאת מטעמי תעמולה והעמדת פנים כלפי הקהילה הבין לאומית, כדי להסוות את מעשיהם הרצחניים. בני הזוג גוטספלד זכו להימנות עם חברי 'מושב זקנים' זה, וכך ניצלו חייהם. (על פי 'תפארת משה' בהוצאת מוסדות שאץ ויז'ניץ).

לסיפורים מרתקים נוספים של הרב צבי נקר כנסו לאתר 'שיבת אור דוד'

בחזון העצמות היבשות, חשו היהודים כי ננסך בהם כוח רענן לקום מן השבר הנורא ולכונן מחדש את החיים.

רבים מקרב הנאספים ביקשו להתברך מפי הצדיק עצמו, ובקשות לא חסרו להם. עד מהרה השתרך ליד אכסנייתו של הרבי תור ארון של ממתנים לבקשת ברכה.

בין הממתנים היתה האישה דבורה פונד, שבאה לשאץ מהעיר גוראהומורא. היא התייצבה במקום עם בן דודה, ר' צבי ויז'ניצ, וביקשה שזה ידריך אותה בכניסתה אל הצדיק "בקשה מיוחדת לי אליו", אמרה.

כשהגיע תורה פרצה האישה בבכי תמרורים. הרבי תלה בה עיניים טובות והמתין שתירגע. "מה בפך?" שאל בנועם. "ההורים שלי", ענתה בבכי מקוטע. "הם אנשים מבוגרים, כבני שמונים. כמה שנים לפני המלחמה עזבו את בוקובינה והיגרו לווינה. אין לי שום ידיעה מהם. אני מבקשת את ברכת הרבי שאזכה לראותם בחיים".

היא הניחה על השולחן את פתק הבקשה שכתבה. "רבי", הוסיפה ואמרה, "האם לנסוע לווינה לחפשם?"

"בהחלט!" השיב הרבי, "סעי, ובעזרת ה' תפגשי את הורייך בריאים ושלמים!".

עיניה של האישה אורו, הבעת אושר עלתה על פניה. בהתרגשות גדולה הודתה לצדיק ויצאה מן הקודש. "שמעת מה אמר הרבי לי?" שחה בהשתאות לבן דודה. "הרבי הבטיח לי שאמצא את הוריי".

ר' צבי השתומם למשמע אוזניו. כחסיד נאמן ידע שאין לפקפק אחר דברי רבו, אך בתוך תוכו של התפלא על ההבטחה הנחושה. גורלם המר של יהודי וינה היה ידוע לכל. כבר בשנת תרח"צ הצליחו הנאצים הארורים לכבוש את אוסטריה

חודש אייר תש"ה. שש שנים נוראות באו אל קיצן. בכל מקום נראו תוצאות ההרס וההרג שזרע מלאך המוות. ערים שלמות חרבו עד היסוד, העוני והמחסור היו נחלת הכול.

אט אט החלו להיראות סימני חיים ברחובות המופגזים, הם נתמלאו חיילים משוחררים, פצועים ובני משפחה שכולים. ניצולי שואה רבים ניסו לאתר את קרוביהם הנעדרים.

לא אחת גילו הניצולים כי נותרו בודדים מכל משפחתם, בבחינת "אחד מעיר ושניים ממשפחה". אך על אף האסון הנורא החלו להתגלות ניצנים של חיים חדשים. זוגות נישאו, תינוקות נולדו, והניצולים ששרדו נשאו מבט את העתיד.

שבת אחת בחודש תמוז, גדש קהל רב את בית המדרש של חסידי ויז'ניץ בעיר שאץ שברומניה. ניצולים רבים מן החסידות התקבצו לקהילה שהתגבשה שם, שבראשה עמדו השוחט ר' צבי ויז'ניצ ור' שלמה קוסטינה. למרבה השמחה גילו כי מורם ורבם, האדמו"ר רבי חיים מאיר הגר, בעל 'אמרי חיים', ניצל אף הוא. הם שיגרו אליו מכתב וביקשו כי יבוא להתארח שבת אחת במעונם ולהרעיף נוחם ועידוד על הנפשות המדוכאות.

הידיעה על דבר ביקורו של הרבי הפיחה רוח חיים בקרב יהודי האזור. רבים נהרו לבית הכנסת כדי לחזות בפני הצדיק ולהתברך מפיו.

מראהו של הרבי הכמיר את לב כל רואיו. הרשעים הצליחו לפגוע בהדרת פניו ולקצץ את זקנו, אולם את רוחו של הרבי לא הצליחו לשבור. זו היתה שבת מרוממת, דבריו החמים של הרבי הקלו במקצת על ליבם הדווי של הניצולים. את תפילת קבלת השבת עשה הרבי בבית המדרש הגדול, ואחר כך ערך 'שולחן' בבית מדרשו של בן דודו, רבי חיים משאץ.

בסעודה השלישית נשא הרבי דרשה חוצבת להבות. דבריו נאמרו בלהט גדול ובהשתפכות הנפש, והותירו רושם עז על כל השומעים. כמו

רוצים להפיץ את העלון "אור הפרשה" באיזור מגוריהם? הצטרפו למפיצים וקבלו עלונים בכל שבוע לחלוקה!

חייגו עכשיו:
03-61-50-203

*ההפצה הינה במחיר סמלי

עונג שבת

שאלה: מהו השיעור למצות עונג שבת?

נאמר בישיעה (נח, יג): "וקראת לשבת עונג". והסכימו רוב הפוסקים שמצות עונג שבת מהתורה, שכן קיבלנו הלכה למשה מסיני, וכדי שלא תשתכח בא ישיעה הנביא וכתב אותה בספרו, וכמו שסיים הפסוק (שם) "כי פי ה' דיבר". וכתב מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל (חזון עובדיה שבת ח"א עמ' א-ב), שמצות עונג שבת היא מצוה מן התורה, ומצוה חשובה היא מאד.

שיעור העונג שחייב להוסיף לכבוד שבת מהתורה הוא בכל שהו, אמנם חכמים (מסכת שבת קיח:; קיט.) נתנו בזה שיעור, והוא תבשיל של תרדין ודגים גדולים וראשי שומין או בשר ויין (שאלו היו מאכלים חשובים לזמנם), ולעניים דגים קטנים (סרדינים). והכל לפי ממנו של אדם. ומי שהוא עשיר וכל ימיו כשבת, צריך להוסיף או לשנות מאכל שבת ממאכל החול. ואם אי אפשר לשנות, משנה זמן האכילה.

ואמרו חכמינו (שבת קיח:), מי שיש לו ממון ומוציא בלי גבול לענג את השבת, זוכה לנחלה בלי גבולות.

שאלה: האם יש חיוב לאכול בשר בשבת?

ברמב"ם בהלכות שבת (פרק ל' הלכה י') כתב, אכילת בשר ושתיית יין בשבת עונג הוא לו. והוא שהיתה ידו משגת. ומרן בשלחן ערוך (סימן רנ סעיף ב) כתב, ירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכולתו. והכריעו האחרונים שמצד מצות עונג שבת אינו צריך לאכול בשר, כיון שיכול לענג בדברים אחרים.

אמנם הסתפקו הפוסקים אם יש מצות שמחה בשבת, ואין שמחה אלא בבשר ויין. שמצד אחד, לא הוזכר בגמרא ענין השמחה לגבי שבת, משמע שאין מצות שמחה, אמנם מצד שני בירושלמי ובמדרש משמע שיש מצות שמחה בשבת. וכן מבואר בחלק מהראשונים. והכריעו האחרונים שגם מצד שמחה בשבת אינו חיוב אלא רשות.

ולמעשה, אף שאין חיוב לאכול בשר בשבת, מכל מקום לכתחילה מי שיכול לקנות בשר לשבת, טוב והגון שיעשה כן. אמנם אם הבשר מצער אותו, אין כאן עונג ורשאי לא לאכול בשר, ויוסיף אוכל אחר לכבוד שבת קודש. (ילקוט יוסף סי' רמב סעיף י')

מכל מקום, לא יאמר אדם אקנה מעדני שבת ויודע שסופו לריב ולהתקוטט עם אשתו, או הוריו, או לאחר עמו, על זה נאמר טוב פת חרבה ושלוה בה מבית מלא זבחי ריב (משלי יז, א). וכן נאמר "וכבדתו", שזהו כבודו של שבת שלא יריב בו. (חזון עובדיה שבת ח"א עמ' כ)

שאלה: אדם שאכל בשבת ולא כיון למצות עונג שבת, האם יצא ידי חובת מצות עונג שבת או לא?

כתב מרן בשלחן ערוך (סימן ס סעיף ד), שמצות צריכות כוונה לצאת בעשיית אותה מצוה. ולכאורה לפי זה היה צריך להיות, שאם אדם לא כיון לשם מצות עונג שבת, לא יצא ידי חובה.

אולם להלכה מכיון שיש ראשונים שכתבו שמצות צריכות כוונה דוקא בדבר שאין בו ממש כגון שמיעה, שבלי הכוונה אין חשיבות למצוה, אבל קריאה או אכילה אותה עשייה היא המצוה גם בלי הכוונה. ויש ראשונים שכתבו, שבמצות שיש בהם הנאה כגון הנאת גרון והנאת מעיים, הנאות אלו מעוררות את הכוונה, ולכן יצא ידי חובה גם אם לא כיון בתחילה. ובפרט שכתבו הפוסקים, שאם יש מעשה המוכיח שעושה כן משום המצוה, יצא ידי חובה.

ולכן כתב מרן בשלחן ערוך בהלכות פסח (סימן תעה סעיף ד), "אכל מצה בלא כוונה", כגון שאנסוהו גוים או לסטים לאכול, יצא ידי חובתו, כיון שהוא יודע שהלילה פסח ושהוא חייב באכילת מצה.

ולכן למעשה, אדם שאוכל בשבת ראוי לכתחילה לכיון לשם מצות עונג שבת, ואם שכח ולא כיון, כיון שזו מצוה שיש בה מעשה ואכילה, והוא יודע שיש מצות עונג שבת, יצא ידי חובה. (חזון עובדיה הלכות מוציא מצה הערה ג. וש"ת חזון עובדיה סי' כט. ילקוט יוסף סימן רמב סעיף ט, וסי' ס"א)

והעושה מצוה שיש בה גם כן הנאת הגוף, כגון עונג שבת, ומכיון בה גם לשם מצוה וגם להנאת גופו, חשוב מצוה מן המובחר, אלא שלא נחשב מובחר גמור ורק שכיוון לשם המצוה בלבד נחשב לו למצוה מהודרת בתכלית ההידור. (מרן הרב עובדיה יוסף במאור ישראל ח"ב פסחים ח. בשם הבן איש חי)

חינוך ילדים הרב אהרן פרידמן

משמעותה של משמעת (המשך)

המשמעת הפנימית היא כותרת התנהגותית, המאגדת בתוכה את כל פעולותיו של האדם. כדי להבין נכון את הגיונה של המשמעת הפנימית, נזדקק להסביר את ההבדל המהותי ביותר, בין התנהגותו של הילד הקטן לזו של האדם המבוגר, שהשלים את חינוכו ונפשו בשלה לחיים נכונים, מה שגם יעזור לנו להבין בצורה יותר ברורה את מלחמת היצרים, המתחוללת בליבו של כל אדם.

הילד הקטן – מרגע שנולד ועד שהוא מאמץ את דפוסי ההתנהגות הנלמדים בבית – אינו נוהג בכפוף להחלטות שנתקבלו מראש. הדבר היחיד הקובע אצלו הוא הצורך המיידי. סיפוק צרכיו או מניעת כאביו, מהווים הגורם הראשון במעלה לכל פעולותיו של הפעוט, שאינו מתחשב בשעות השינה של הוריו כשהוא צריך לאכול או כששינוי מתחילות לבקוע. גם כאשר גדל הילד מעט ומתחיל ללכת, הוא אינו מכיר בשום מגבלה ואינו מתחשב בשום חוק סביבתי. דלת שיצליח לפתוח, שוב לא תהווה מחסום בעדו. גם סכנת התגלגלות מחלקת מדרגות שלימה, אינה באה בחשבון, בהרגישו דחף, סקרנות ורצון, לבדוק את מהותה של הרצפה הבלתי סימטרית שלפניו.

גדילתו של הילד, מתאפיינת בראשיתה בעיקר בכך שהוא לומד שישנם כללים בעולם שאליהם נולד, ושכללים אלו מחייבים גם אותו, אף בשעה שהם מתנגשים עם צרכיו ורצונותיו המידיים. בשלבים הראשונים, הוא לומד שלא יוצאים מן הבית לבד ושלא אוכלים בלי סינר. בהמשך הדרך נוספים עוד כהנה וכהנה חוקים וכללי משמעת, שהוא קולט מן הסביבה, ובעיקר מהוריו המשקיעים את מירב הכוחות ללמדו ולחנכו להתנהג "כמו כולם". בדרך כלל הילד משתף עימם פעולה, לפחות בהתחלה, גם אם מחוסר ברירה, וגם בלא שהוא מבין את התועלת הטמונה בחוקים השונים.

האמת היא, שגם באותה שעה שהילד הקטן כבר מתחיל ללמוד שיש דברים שאסור לעשותם – כלל לא מעניינים אותו גבולות האסור והמותר. חוקים מעין אלו כלל אינם קיימים בעולמו, והוא לא יקח אותם בחשבון. הדבר היחיד שבחלל עולמו של הפעוט הוא, מה שנעים לו ומה שמביא לסיפוק צרכיו המידיים. גם כשהורים מצליחים להביא את ילדם למצב שהוא נרתע מלעשות דבר מה, כשהוא שומע את ה"נו נו נו" או את ה"אסור" – אין זאת שהילד משקלל את האסור והמותר בחישוביו: הוא רק למד, שכאשר הוא עושה דבר שכלפיו נאמרה המלה "אסור" הוא עלול להיענש וכדומה. בסך הכל, שיקולי הכדאיות והנעימות ממשיכים לפעול את פעולתם. רק בהמשך, ככל שהוא גדל, הוא מתחיל לקלוט שיש לייחס מידת מה של חשיבות גם לעצם הכללים הנהוגים בעולם ובבית הוריו, וגם כשאין חשש הענשה ברקע.

וכשם שאלו הם מאפייני ראשית ההתבגרות, כך כאשר מאפיינים אלו הולכים ומתחזקים, הם מצביעים על בשלותו הנפשית של בוגר ככל שיוכיח האדם שהתנהגותו היא פרי החלטה של שיקול דעת ענייני ולא תוצאה של דחף רגעי ויצרי, נדע כי הוא הולך ומתייצב כבעל נפש בריאה, שהשקעות חינוכו כבר מראים ניצניהן.

בקצה העליון של הסקאלה, עומד לו "המבוגר האידיאלי". זה השוקל כל צעדיו לפי כללי הנכון או לא, המותר והאסור. זה שיוודע שטובת עצמו ותענוגותיו הם שיקולים משניים ולא ענייניים, ועיקר מה שקובע אצלו זה מה שנכון לעשות, גם אם זה לא נעים ולא קל.

רגע חושבים

הרב אליהו רוסתמי

מבחן החיים

מִן הַחַיִּיד "א מספר על מהר"ם מרטנבורג (רבו של הרא"ש בתקופת הראשונים שהקיסר לקחו בשבי כדי לסחוט כסף כופר מהיהודים. אבל המהר"ם לא הסכים שיפדו אותו כדי שלא לתת פתח למקרים נוספים. לבסוף מת המהר"ם בכלא, והקיסר לא נתן רשות לקברו. אחרי שבע שנים, בא עשיר גדול לקיסר ואמר, אני מוכן לשלם הרבה כסף, כדי לקבור את גופו הקדוש של המהר"ם.

העשיר שילם את כל ממונו, והוציאו את גופת הרב שהיתה שלמה כאילו נפטר לפני רגע! וקברו אותו בכבוד גדול.

ולמחרת נפטר אותו עשיר מדום לב! כולם התחילו לרנן זו תורה וזו שכרה, איך יתכן שנתן את כל ממונו לכבוד הצדיק וזה מה שעלתה לו, ועוד כהנה וכהנה שטויות. העשיר בא בחלום לבניו בליל השבעה ואמר להם, "אחרי שקברתי את הרב ועשיתי לו נחת רוח גדול בשמים, הוא ניגלה אלי ואמר "היות ועשית מצוה כל כך גדולה, אתה נקי וטהור, והמצוה הזו כיפרה על כל עוונותיך, ויש לך אפשרות לשבת לידי בעולם העליון, אבל בתנאי שתמות עכשיו, לפני שתלכלך שוב בעוונות, או שתמשיך לחיות ותקבל עושר עד סוף כל הדורות, אבל בעולם הבא אני כבר לא אוכל לעזור לך! תבחר מה שאתה רוצה!"

כמובן, למי שיש לו טיפת שכל ואמונה ובטחון בה', יקבל את ההצעה הראשונה של "ובחרת בחיים!" "חיי נצח" ולכן ביקש העשיר למות מיד, אמר לו המהר"ם שיאמר "שמע ישראל", ונפטר לחיי עולם הבא!

כך גם מצאנו אצל שמואל, שאמר לשאול המלך במלחמה האחרונה, יש לך

אדם קיבל בית לשיפוץ, אחד משפץ אותו בשלש שנים, והשני משפץ אותו בתוך חודש, הוא סיים הכל ומקבל את שכרו מושלם! מי עדיף? ודאי שזה שסיים מהר יותר את התיקון.

הרב אליהו רוסתמי מרצה באתרנו
להרצאות נוספות בקרו באתר "שיבת אור דוד"

האם העלון נמצא בבית הכנסת שלך באופן קבוע?

פרשת שבוע | סיפור | קואצ'ר | הלכות | חינוך ילדים

בוא והצטרף
לאלפי המפיצים
בכל שבוע את
העלון המפואר

"אור הפרשה"

ושימח את מתפללי בית הכנסת
שלך.

לפרטים והרשמה

03-5701212

למפיצים המקדימים זוכים:

כל הפצה של חבילת עלונים 1 יזכה את המפיץ
בברכה מפי הרה"ג **דניאל זר** שליט"א
לאחר לימוד כל ספר האידרא רבה וזוטא
בקברו של התנא האלוקי ר' שמעון בר יוחאי

כל הפצה של 2 חבילות עלונים יזכה את המפיץ
בברכה מפי הרה"ג **דניאל זר** שליט"א
לאחר קריאת כל התהילים בליל שבת

כל הפצה של 3 חבילות עלונים יזכה את המפיץ
בקמיע של כל הזוהר הקדוש

